

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ഏകാധികശതതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ഏകാധികശതതമഃ സർഗഃ ||

ശ്രീരാമസ്യ ഭരതം പ്രതി വനാഗമനഹേതുവിഷയികീ ജിജ്ഞാസാ,
ഭരതസ്യ തം പ്രതി രാജ്യഗ്രഹണായ പ്രാർഥനാ, ശ്രീരാമേണ
തദസ്മിനരണം

തം തു രാമഃ സമാജ്ഞായ
ഭ്രാതരം ഗുരുവത്സലം |
ലക്ഷ്മണേന സഹ ഭ്രാത്രോ
പ്രഷ്ടും സമുപചക്രമേ || 2.101.1 ||

കിമേതദിച്ഛേയമഹം
ശ്രോതും പ്രവ്യാഹൃതം ത്വയാ |
യസ്മാത് ത്വമാഗതോ ദേശ -
മിമം ചീരജ്ജാജിനീ || 2.101.2 ||

യന്നിമിത്തമിമം ദേശം
കൃഷ്ണാജിനജ്ജാധരഃ |
ഹിത്യാ രാജ്യം പ്രവിഷ്ടസ്ത്വം
തത് സർവം വക്തുമർഹസി || 2.101.3 ||

ഇത്യുക്തഃ കേകയിപുത്രഃ
കാകുത്സ്ഥേന മഹാത്മനാ |

പ്രഗൃഹ്യ ബലവദ് ഭൂയഃ
പ്രാഞ്ജലിർവാക്യമബ്രവീത് || 2.101.4 ||

ആർയ താതഃ പരിത്യജ്യ
കൃത്യാ കർമ സുദുഷ്കരം |
ഗതഃ സ്വർഗം മഹാബാഹുഃ
പുത്രശോകാഭിപീഡിതഃ || 2.101.5 ||

സ്ത്രിയാ നിയുക്തഃ കൈകേയോ
മമ മാത്രാ പരന്തപ |
ചകാര സാ മഹത്പാപ -
മിദമാത്മയശോഹരം || 2.101.6 ||

സാ രാജ്യഫലമപ്രാപ്യ
വിധവാ ശോകകർശിതാ |
പതിഷ്യതി മഹാഘോരേ
നരകേ ജനനീ മമ || 2.101.7 ||

തസ്യ മേ ദാസഭൂതസ്യ
പ്രസാദം കർതുമർഹസി |
അഭിഷിഞ്ചസ്യ ചാദ്യൈവ
രാജ്യേന മഘവാനിവ || 2.101.8 ||

ഇമാഃ പ്രകൃതയഃ സർവാ
വിധവാ മാതരശ്ച യാഃ |
ത്വത്സകാശമനുപ്രാപ്താഃ
പ്രസാദം കർതുമർഹസി || 2.101.9 ||

തമാനുപൂർവ്വാ യുക്തശ്ച
യുക്തം ചാത്മനി മാനദ |

രാജ്യം പ്രാപ്തം ധർമ്മേണ
സകാമാൻ സുഹൃദഃ കുരു || 2.101.10 ||

ഭവത്യവിധവാ ഭൂമിഃ
സമഗ്രാ പതിനാ ത്വയാ |
ശശിനാ വിമലേനേവ
ശാരദീ രജനീ യഥാ || 2.101.11 ||

ഏഭിശ്ച സചിവൈഃ സാർധം
ശിരസാ യാചിതോ മയാ |
ഭ്രാതൃഃ ശിഷ്യസ്യ ദാസസ്യ
പ്രസാദം കർതുമർഹസി || 2.101.12 ||

തദിദം ശാശ്വതം പിത്ര്യം
സർവം സചിവമണ്ഡലം |
പൂജിതം പുരുഷവ്യാഘ്ര
നാതിക്രമിതുമർഹസി || 2.101.13 ||

ഏവമുക്ത്യാ മഹാബാഹുഃ
സബാഷ്പഃ കൈകയിസുതഃ |
രാമസ്യ ശിരസാ പാദൗ
ജഗ്രാഹ ഭരതഃ പുനഃ || 2.101.14 ||

തം മത്തമിവ മാതംഗം
നിഃശ്വസന്തം പുനഃ പുനഃ |
ഭ്രാതരം ഭരതം രാമഃ
പരിഷ്വജ്ജേദമബ്രവീത് || 2.101.15 ||

കുലീനഃ സത്യസമ്പന്ന -
സ്തേജസ്യീ ചരിതവ്രതഃ |

രാജ്യഹേതോഃ കഥം പാപ -
മാചരേൻമദ്വിയോ ജനഃ || 2.101.16 ||

ന ദോഷം ത്വയി പശ്യാമി
സുകൃമപ്യരിസൂദന |
ന ചാപി ജനനീം ബാൽയാത്
ത്വം വിഗർഹിതുമർഹസി || 2.101.17 ||

കാമകാരോ മഹാപ്രാജ്ഞ
ഗുരുണാം സർവദാനഘ |
ഉപപന്നേഷു ദാരേഷു
പുത്രേഷു ച വിധീയതേ || 2.101.18 ||

വയമസ്യ യഥാ ലോകേ
സംഖ്യാതാഃ സൗമ്യ സാധുഭിഃ |
ഭാർയാഃ പുത്രാശ്ച ശിഷ്യാശ്ച
ത്വമപി ഇണാതുമർഹസി || 2.101.19 ||

വനേ വാ ചീരവസനം
സൗമ്യ കൃഷ്ണാജിനാംബരം |
രാജ്യേ വാപി മഹാരാജോ
മാം വാസയിതുമീശ്വരഃ || 2.101.20 ||

യാവത് പിതരി ധർമജ്ഞ
ഗൗരവം ലോകസത്കൃതേ |
താവദ് ധർമകൃതാം ശ്രേഷ്ഠ
ജനന്യാമപി ഗൗരവം || 2.101.21 ||

ഏതാഭ്യാം ധർമശീലാഭ്യാം
വനം ഗച്ഛേതി രാഘവ |

മാതാപിതുഭ്യാമുക്തോഽഹം
കഥമന്യത് സമാചരേ || 2.101.22 ||

ത്വയാ രാജ്യമയോധ്യായാം
പ്രാപ്തവ്യം ലോകസത്കൃതം |
വസ്തുവ്യം ദണ്ഡകാരണയേ
മയാ വൽകലവാസസാ || 2.101.23 ||

ഏവമുക്ത്യാ മഹാരാജോ
വിഭാഗം ലോകസന്നിധൗ |
വ്യാദിശ്യ ച മഹാരാജോ
ദിവം ദശരഥോ ഗതഃ || 2.101.24 ||

സ ച പ്രമാണം ധർമാത്മാ
രാജാ ലോകഗുരുസ്സവ |
പിത്രാ ദത്തം യഥാഭാഗ -
മുപഭോക്തും ത്വമർഹസി || 2.101.25 ||

ചതുർദശ സമാഃ സൗമ്യ
ദണ്ഡകാരണയമാശ്രിതഃ |
ഉപഭോക്ഷ്യ ത്വഹം ദത്തം
ഭാഗം പിത്രാ മഹാത്മനാ || 2.101.26 ||

യദബ്രവീൻമാം നരലോകസത്കൃതഃ
പിതാ മഹാത്മാ വിബുധാധിപോപമഃ |
തദേവ മന്യേ പരമാത്മനോ ഹിതം
ന സർവലോകേശ്വരഭാവമവ്യയം || 2.101.27 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
അയോധ്യാകാണ്ഡേ ഏകാധികശതതമഃ സർഗഃ ||